

02

2021

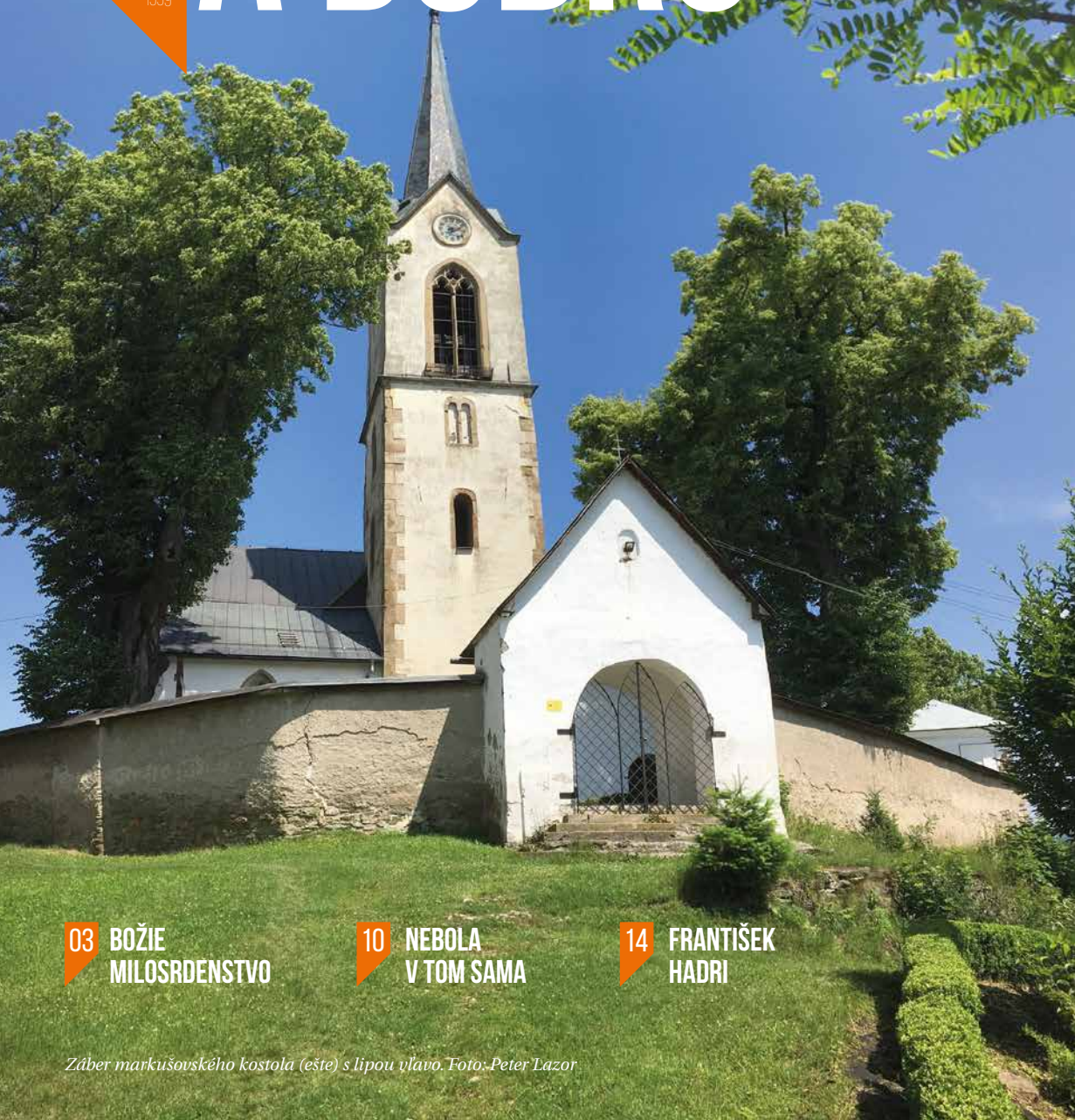
APRIL

23. ROČNÍK

ZALOŽENÉ
1999

POKOJ A DOBRO

KATOLÍCKY
ČASOPIS
FARNOSTI
MARKUŠOVCE

03 BOŽIE
MILOSRDENSTVO

10 NEBOLA
V TOM SAMÁ

14 FRANTIŠEK
HADRI

Záber markušovského kostola (ešte) s lipou vľavo. Foto: Peter Lazor

MILÍ ČITATELIA!

Takto pred rokom sme prvýkrát v našom časopise so značným zdesením skonštatovali, že život na našej planéte sa kvôli vírusu náhle zmenil. Výstižne to zobrazovala aj titulná strana veľkonočného vydania, na ktorej bolo zachytených viacero symbolov – od veľkonočného paškátu až po ostatný drôt pred vstupom do kostola.

Prešiel rok. So smútkom v srdci konštatujeme, že náš náboženský život ešte stále živorí. Usilujeme sa síce žiť, ale akýsi náhradný spôsob prežívania viery. Zásadných základov sa však nechceme vzdať – sviatostí a aspoň vysielaných svätých omší. Žiada sa tu na tomto mieste vykriknúť – nám to nestačí! Tak, ako sa nedá plnohodnotne rozvíjať každý vzťah, kedy by sa obidve strany stretávali len na obrazovke počítača. A tak sa usilujeme držať aspoň symbolov našej viery – modlitby posvätného ruženca, čítania Svätého písma, praktizovania skutkov duchovného a telesného milosrdenstva a iných.

Náboženské symboly sú dôležité.

V deň sviatku sv. Jozefa (19. marca 2021), symbolicky v roku sv. Jozefa, sme na nádvorí markušovského kostola nechali zrezať niekoľkoročnú vysokú, starú, rozkošatenú lipu.

Svetský symbol našej farnosti.

Viacerym z nás prišlo aj ľúto... Odpoveď na otázku „Prečo?“ dávajú zodpovední ľudia, ktorí potvrdili, že vo vnútri úplne spráchnivela. Chápeme to, no napriek tomu cítime akúsi nostalgiu. Dlhoročné symboly dokážu do určitej miery zviazať srdce. A pritom sú to „len“ materiálne veci. V živote to už tak býva – odporúča sa rozlúčiť so všetkým, čo je navonok pekné, no vo vnútri sa skrýva pomyselná hniloba.

Aj tento historický moment nám môže pripomenúť, aké dôležité je viazať svoje srdce na symboly, ktoré nám ponúkajú nielen krásnu formu, ale aj nenahradiateľný obsah. A tým je aj náš kostol. Majme nádej, že sa už čoskoro vrátíme do našich kostolov. Je však dôležité, skrásľovať si aj kostolné nádvorie. Pohľad na krásu zušľachťuje človeka. Možno opäť nejakým symbolom, ktorý tu po nás ostane pre ďalšie generácie.

**Požehnaný veľkonočný čas spolu
s celou redakciou praje**

MONIKA HODNICKÁ

šéfredaktorka
monika.hodnicka@gmail.com

Život svätej Faustíny bol duchovne veľmi bohatý. Prežívala ho v zjednotení s Bohom, ktorého objavovala cez videnie v svojej duši. Jej poslaním bolo ohlasovať Božie milosrdenstvo svedectvom života, skutkami, slovami a modlitbou. Hĺbku jej duchovného života odkrýva vlastnoručne písaný denník, v ktorom si cez zjavenia zaznamenávala každé stretnutie s Ježišom. Prostredníctvom zjavení ju Ježiš poveril rozšíriť úctu k tajomstvu Božieho milosrdenstva. Jej Denníček sa stal akoby testamentom pre naplnenie odkazu Ježišovej lásky k nám a celému svetu.

Jeho vykupiteľské dielo spásy, jeho zmŕtvychvstanie – dar nového a večného života, dar viery, lásky a pokoja. To sú hodnoty, ktoré nám otvárajú dvere k pochopeniu a prijatiu Božieho milosrdenstva.

Pri prvom videní vo februári 1931 ju Ježiš požiadal, aby štetcom namaľovala jeho obraz tak, ako ho vidí. Videla ho v bielom rúchu. Pravú ruku mal pozdvihnutú k zehňaniu, druhou sa na hrudi dotýkal srdca, odkiaľ vychádzali dva lúče. Lúče symbolizovali krv a vodu, ktorá vytryskla na kríži z jeho prebodnutého srdca. Obraz mal byť posvätený na druhú nedeľu po Veľkej noci. Zároveň sa táto nedeľa mala stať Nedeľou Božieho milosrdenstva. Bola to náročná úloha, ktorú sama nemohla zvládnuť. Nevedela maľovať. Tejto úlohy sa zhostil maliar Eugen Kazimirowsky, ktorý podľa jej pokynov a sprevádzania obraz namaľoval. Originál tohto obrazu sa nachádza v Kostole Najsvätejšej Trojice vo Vilniuse.

Cez druhú svetovú vojnu sa kontakty s Vilniustom prerušili. Po vojne sa Vilnius stal hlavným mestom Litvy, ktorá bola jednou z republík bývalého Sovietskeho zväzu. Obraz sa pre sestry v Lagiewnikach, ktoré pokračovali v odkaze sv. Faustíny, stal nedostupným. Poľský maliar Adolf Hyla sa ponúkol namaľovať nový obraz. Predlohou mu bola malá kópia obrazu od Kazimirowského a Denníček, v ktorom mala Faustína zaznamenaný presný opis Ježiša, ako ho videla v zjavení. Jeho verzia sa stala známou po celom svete a je najznámejším zobrazením milosrdného Krista.

BOŽIE MILOSRDENSTVO POSOLSTVO LÁSKY A POKOJA

„Ó, večný Bože, ktorého milosrdenstvo je bezhraničné a pokladnica milostí nevyčerpatelná, zhladni na nás láskavo a rozmnož v nás svoje milosrdenstvo, aby sme si v ťažkých chvíľach nezúfali a neklesali na duchu, ale s veľkou dôverou sa poddali tvojej svätej vôli, ktorá je láskou a milosrdenstvom samým.“ (Modlitba svätej Faustíny)

Neoddeliteľnou súčasťou úcty je modlitba Korkunky Božieho milosrdenstva. Táto obľúbená a zdanlivo jednoduchá modlitba, v ktorej vzdávame vďaku Bohu v tajomstve jeho milosrdenstva za milosti úplného odpustenia našich hriechov i hriechov celého sveta.

Máme sa ju modliť, keď udrie 15. hodina, píše sestra Faustína vo svojom Denníčku: „Milostivý

Pane, v hodine tvojho zomierania sa v duchu prenášame pod kríž, aby sme mohli kontemplovať tajomstvo tvojho nekonečného milosrdenstva.“ Svätá sestra Faustína zomrela v roku 1938 ako 33 ročná. Jej telo je uložené v kláštornej kaplnke Sanktuária Božieho milosrdenstva v Krakove-Lagiewnikach. Je uložené pod menzou bočného oltára, na ktorom je známy obraz Milosrdného Ježiša od maliara Adolfa Hylu.

Svätá sestra Faustína bola svätorečená v Ríme v roku 2020. Na prahu nového tisícročia Svätý Otec Ján Pavol II. pri jej svätorečení povedal tieto slová: „Zvelebujme Boha za veľké skutky, ktoré vykonal v duši svätej sestry Faustíny (...), ktoré urobil a stále robí v ľudských dušiach, ktoré vďaka jej svedectvu a posolstvu objavujú nekonečné Božie milosrdenstvo.“

Svätý Otec Ján Pavol II. v roku 2002 konsekroval v areáli kláštora novopostavené Sanktuárium Božieho milosrdenstva. Toto miesto je nielen svetoznámy pútnickým miestom, ktoré navštevujú milióny ľudí z celého sveta. Lagiewniki sú centrom a žriedlom, odkiaľ sa šíri úcta k Božiemu milosrdenstvu do celého kresťanského sveta. Tu sa naplnilo svedectvo jej života, ktoré jej zveril Ježiš, a odkaz, ktorý zanechala vo svojom Denníčku.

Potvrdzujú to aj slová, ktorými vo februári toho roku pri príležitosti 90. výročia prvého videnia svätej sestry Faustíny pozdravil pápež František poľských pútnikov na Svätopeterskom námestí vo Vatikáne: „Posolstvo Božieho milosrdenstva, ktoré sa vďaka svätej sestre Faustíne a svätému Jánovi Pavlovi dostalo do celého sveta, predstavuje samotné evanjelium – radostnú zvesť Ježiša Krista, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych, ktorý nám darúva Otcovo milosrdenstvo, vyslovujúc s vierou:

JEŽIŠU, DÔVERUJEM TI.“

Svätý Ján Nepomucký, Jozef Lerch, (1816) Olejomalba, Spravuje: SNM - Spišské múzeum v Levoči

Markušovská Relikvia sv. Jána Nepomuckého. Foto: Peter Lazor

POSMRTNÝ OBRAZ SV. JÁNA NEPOMUCKÉHO

Na začiatku 19. storočia pretrvával na Spiši barokový kult sv. Jána Nepomuckého, ktorý bol ochrancom spovedného tajomstva a vodných tokov. O tom, že sa mu v danej dobe venovala nevidaná pozornosť, aká sa už odvtedy nezopakovala, svedčia viaceré sakrálne stavby, napríklad v Spišskej Kapitule, v Smižanoch, Spišských Hanušovciach, v Jaklovciach, vo Veľkej Lomnici a mnohé iné.

Tento svätec neušiel pozornosti ani v Markušovciach a okrem sochy sv. Jána Nepomuckého na hlavnom barokovom oltári v Kostole sv. Michala Archanjela mu bola zasvätená baroková kaplnka nachádzajúca sa v strede obce na brehu rieky Hornád, pričom v minulosti patrila do územia obce Čepanovce, tesne susediacej s Markušovcami. Kaplnka je nielen Markušovčanom dobre známa. Ale možno ste ani netušili, že na začiatku 19. storočia sa v nej nachádzal aj obraz, ktorý dnes už takmer nik nepozná, a len sotva by ho niekto spájal s Markušovcami.

František Xavier Máriássy (*1718 – †1783) býval so svojou rodinou v barokovej kúrii oproti kaplnke, ktorá bola vybudovaná práve z jeho iniciatívy ešte v 2. polovici 18. storočia. V dvoch manželstvách sa mu narodil úctyhodný počet detí, z ktorých sa ale mnohé nedožili dospelosti. Vďaka výskumu historičky umenia Marty Herucovej sa dozvedáme, že na deň sv. Jána Nepomuckého,

16. mája v roku 1816, venovali dcéry Františka Xaviera, menovite Terézia, Barbora, Magdaléna a Františka Máriássyové, tejto kaplnke obraz svätca, patróna kaplnky, ktorý namaľoval maliar Jozef Lerch a na jeho zadnú stranu napísal aj mená uvedených šľachtičien.

Maliar Jozef Lerch (*1751 – †po roku 1817) pochádzal zo Spišskej Soboty a maľovaniu sa učil v dielni svojho príbuzného – levočského maliara Jána Reicha a u sliezkeho freskára Karola Woluckého. Jeho diela sa okrem Markušoviec nachádzali v Levoči, v Spišskej Soboty, v Dubovci, v Liptovskom Hrádku a inde.

Dielo namaľované pre kaplnku v Markušovciach je posmrtným obrazom, a teda zobrazuje mŕtveho Jána Nepomuckého ležiaceho na katafalku s hlavou položenou na vankúši. Zaodetý je v kanovníckom odevy, reverende, rochete a krátkej kožušínovej pláštenke, rovnako je na obraze zachytený jeden zo svätcových atribútov – štóla spovedníka, na hlave má bieret

a v rukách krucifix. Olejomaľba na plátne má rozmery 122 x 73 cm.

Námetom Lerchovho obrazu bolo stredoveké dielo, ktoré malo zachytiť pravú podobu mučeníka a namaľované malo byť 20. mája v roku 1393 v pražskom cyriatskom kostole. Dnes je tento obraz nezvestný. Lerchov obraz, ktorý bol pôvodne umiestnený v Markušovskej kaplnke a patrí k jeho najkrajším prácam, sa od jeho predlohy líši tým, že maliar vynechal postavy anjelov poletujúcich nad telom zomrelého, pričom skutočnosť, že ide o svätca, naznačujú iba drobné hviezdy okolo jeho hlavy.

Dnes sa už tento obraz nenachádza v Kaplnke sv. Jána Nepomuckého v Markušovciach, ale je súčasťou zbierkového fondu SNM, Spišské múzeum v Levoči. Avšak ak niekedy na svojich cestách zahliadnete obraz sv. Jána Nepomuckého, vedzte, že podobný bol i u nás v Markušovciach a patrí ku klenotom z 19. storočia.

Miroslava Lazníová, historička

Zdroje: HERUCOVÁ, Marta. Spišské oltáre 19. storočia. Píctonica, 2015, 332 s.; HOMZA, Martin – SROKA, Stanislav A. Historia Scepusii. Vol. II, Dejiny Spiša od roku 1526 do roku 1918. Bratislava : Katedra slovenských dejín UK FiF; Kraków : Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2016. 1165 s. Zdroj obrázka na strane 4: https://www.slovakiana.sk/kultume-objekty/cair-ko1k3fd?url=%2Fkultume-objekty%3FsearchString%3D%26display%3D3%26sort%3D0%26categoryname%3DAII%26type%3DAII%26DOOnly%3Denable%26freeDOOnly%3Denable%26page%3D3520%26pageSize%3D24&content=CAIR_DIV_IMAGES

STRUČNÉ DEJINY ÚCTY K SV. JOZEFovi

O sv. Jozefovi vieme toho pomerne málo aj zo samotného Svätého písma. Aj z tohto dôvodu sa zvykne o ňom hovoriť ako o „skrytom“ a tiež „mlčiacom“ svätom. Na jeho príklade vidíme, že niekto môže byť veľkým svätým a pritom úplne neznámym pre svet. Dôležité je to, akí sme v očiach Božích.

O úcte sv. Jozefa v prvých storočiach Cirkvi nič nevieme. Asi najstaršia zmienka o tomto veľkom svätcovi sa nachádza u sv. Augustína, ktorý hovorí: „*V nebi nie sú všetci rovnakým spôsobom svätými, neziaria všetci tým istým svetlom. Žiara a veľkosť týchto hviezd raja závisia od toho, či sú viac alebo menej blízko k Slnku spravodlivosti, ktorým je Kristus a k Nepoškvrnenému mesiacu, ktorým je presvätá Panna Mária. Medzi všetkými hviezdami neba, medzi všetkými svätými raja nik nemôže byť bližšie k Ježišovi a Márii ako sv. Jozef, keďže on je pestúnom jedného a najčistejším ženíchom druhého. A práve na tejto dvojitej dôstojnosti, ktoré mu nebo priznáva, zakladá sa jeho prednosť a vyvýšenosť nad všetkých svätých a blažených duchov.*“

Hoci bol stredovek taký pozorný na oslavu rôznych služobníkov Božích, sv. Jozefovi venoval iba okrajovú pozornosť. Až v 12. a 13. storočí, vďaka novozaloženým reholiam, sa začala šíriť jeho úcta vo väčšom rozsahu. Veľkými šíriteľmi úcty bol sv. Bernard, sv. František Assiský, po nich františkáni, dominikáni, karmelitáni a neskôr sv. Terézia z Avily. V roku 1400 pestún Ježišov ešte nemá svoj sviatok, uviedol ho až v 18. storočí pápež Urban VIII.

Veľký posun v úcte sv. Jozefa nastal 8. decembra 1870, keď ho pápež Pius IX. vyhlásil za ochrancu celej Katolíckej cirkvi. Jeho nástupca Lev XIII. povzbudzoval celý kresťanský ľud, aby sa dovoľával ochrany tohto veľkého svätého. Pred svojím zvolením za pápeža, kým bol ešte arcibiskupom v Perugii, spolu s 267 biskupmi viacerých krajín sveta požiadal vtedajšieho pápeža, aby ustanovil a vyznačil nejaký osobitný kult pre sv. Jozefa, aký mu právom patrí ako otcovi – vychovávateľovi Ježišovmu.

Ďalší významný počín sa udial v roku 1909, keď pápež sv. Pius X. potvrdil svojou autoritou dekrét o Litániách k sv. Jozefovi. Podľa nového cirkevného zákonníka sa sviatok sv. Jozefa (19. marca) môže sláviť ako prikázaný sviatok podľa uváženia biskupských konferencií. U nás na Slovensku sa od 90. rokov minulého storočia už neslávi ako prikázaný.

Pápež Pius XII. v roku 1955 zaviedol v Cirkvi aj ďalší deň k úcte tohto svätca, a to spomienku na sv. Jozefa, robotníka na deň 1. mája. Túto spomienku považujú veriaci pracujúci na celom svete za svoj „sviatok práce“. V koncilovej konštitúcii *Gaudium et spes* (Radosť a nádej) sa okrem iného hovorí: „*Človek stvorený na Boží obraz dostal príkaz podrobiť si zem so všetkým, čo v sebe zahrňuje, spravovať svet v spravodlivosti a svätosti a zamerať sa samého na Boha, uznávajúc ho za Stvoriteľa všetkých vecí, aby všetko bolo podriadené človekovi, a tak sa velebilo Božie meno všade na zemi. To platí aj o bežných každodenných prácach. Lebo muži a ženy, čo vyvíjajú svoju činnosť, aby zarobili na živobytie seba a svojej rodine tak, že tým preukazujú primeranú službu aj spoločnosti, môžu právom hľadať na svoju prácu ako na pokračovanie v diele Stvoriteľa, užitočnú pomoc svojim bratom a ako na svoju osobný príspevok k uskutočneniu Božieho plánu v dejinách.*“

Úcta k sv. Jozefovi je aktuálna aj v tejto našej dobe a nestráca nič na svojom význame. V dobe fungovania rôznych masmédií a nadmerného hluku je sv. Jozef vzorom tichosti, v dobe nadmerného zhonu a uponáhľanosti je človekom modlitby, v dobe plytkého povrchného života je vzorom hlbokého života, v dobe neviazaných slobôd je vzorom poslušnosti, v dobe rozkladu rodín je príkladom otcovskej oddanosti a manželskej vernosti, v dobe, keď sa zdá, že cenu majú len materiálne hodnoty, on je človekom uznávaným práve hodnoty. Nech je nám vo všetkých smeroch veľkým vzorom a patrónom.

Štefan Saloka, farár

PRACOVNÉ HRANICE

Hranice medzi pracovným a voľným časom sú v našej krajine oslabené a homeoffice alebo práca z domu v čase pandémie tomu ešte viac dopomohli. V kombinácii s uctievaním zaneprázdnenosti ako dôkazu pracovitosti sme sa dostali do kolotoča, ktorý sa neustále zrýchľuje.

Nadriadení, kolegovia, podriadení alebo študenti môžu mať pocit, že nám posielajú „iba“ jeden e-mail a nie je až tak časovo náročné naňho zareagovať, aj keď je víkend. Alebo nám chcú „iba“ zavolať

a overiť si, či sme si prečítali najnovšie informácie, aj keď je pol ôsmej večer. Potrebujú iba malú službu. A netušia, koľko ďal-

ších ľudí od nás tiež potrebuje zopár podobných maličkostí. Často pritom nejde o súrne záležitosti, ale v kultúre rýchleho uspokojovania je nemysliteľné, aby sme si nechávali súkromný čas sami pre seba, pretože spoločnosti chýba trpezlivosť a rešpekt voči hraniciam iných ľudí.

DÔSLEDKY NESLOBODY

Okrem spánku, ktorý je najdôležitejším intervalom odдыхu a regenerácie, naše telá a mysle potrebujú aj striedanie pracovného nasadenia a relaxu počas dňa. Fenoménon dnešnej doby je pohotovostný režim pre každého, kto má mobilný telefón a prístup k internetu. Nadriadení nám neváhajú napísať o desiatej

večer, hoci príchod e-mailu sa dá načasovať tak, aby prišiel počas pracovnej doby, napríklad o ôsmej ráno. Kolegovia nás prosia o rady v čase večere a klienti si zvykajú na nonstop služby. A vôbec nemusíte byť

Oddychnutí ľudia sú kreatívnejší a prácu vykonávajú efektívnejšie.

kardiochirurg alebo hasič.

Keď človek neodpovie okamžite, je pokladaný za nespoľahlivého alebo lenivého.

A tak neustále zaťažujeme časť autonómneho nervového systému, ktorá je určená na udržiavanie bdlosti a ostražitosti a je úzko prepojená s prežívaním stresu. Nezáleží na tom, či máte v práci dobré alebo podpriemerné vzťahy. So šéfom, s kolektívom a so zákazníkmi môžete vychádzať skvelo, ale ak vás môžu kontaktovať naozaj kedykoľvek, vaša myseľ o tom vie, a na podprahovej úrovni to očakáva. Možno sa vám darí uvoľniť sa a vypínate si telefón, nekontrolujete pracovné e-maily. Keď však potom nájdete SMS o štyroch zmeškaných hovoroch, alebo po víkende e-mail zo soboty s predmetom „súrne“, stres sa vráti s ešte väčšou intenzitou. Niekedy ho sprevádza aj úzkosť a/alebo výčitky. Výsledkom neustáleho napätia a stresu sú rôzne psychosomatické

ochorenia a negatívne emocionálne naladenie v súvislosti s prácou.

DÁNSKE RIEŠENIE

Podľa Meika Wikinga, riaditeľa Inštitútu pre výskum šťastia v Kodani, Dáni pracujú iba počas pracovného času a ak niekto pracuje cez víkend, pokladajú to za nezvyčajný jav. Voľnému času a vlastnému súkromiu prikladajú väčšiu váhu ako obyvatelia iných krajín. Pracujú približne 37 hodín týždenne a mimo pracovnej doby neodpovedajú na e-maily, odmietajú online stretnutia a nekomunikujú s manažérmi. Aj vďaka tomuto striktnému deleniu práce a odpočinku patria medzi najšťastnejších ľudí na svete.

V Nemecku zase firma Volkswagen zablokovala vo firemných telefónoch možnosť prijímať e-maily pol hodinu po skončení pracovnej doby a vo Švédsku skúšajú niektoré firmy šesťhodinový pracovný čas. Zistili totiž, že Na začiatok stačí naplno si uvedomiť, že práca nebude nikdy hotová celá a vždy sa nájdu možnosti, ako niečo vylepšiť. Bez pravidelných páuz však ľudský mozog funguje v núdzovom režime.

*Zuzana Klučárová,
psychologička*

Kostol v Tepličke
Foto: Jozef Sendrej

Z FILIÁLKY TEPLIČKA

POUČENIA Z PANDÉMIE

Od vypuknutia pandémie uplynul už viac ako rok. Opatrenia, ktoré bolo potrebné na začiatku urobiť, aby sa choroba nešírila, ľudia prijímali s pokorou a porozumením. Zmysluplne využívali tento Bohom darovaný čas – venovali sa rodine, pomoci blížnym, sebareflexii, modlitbám.

Prvá vlna pandémie odznela začiatkom minulého leta. Zďaleka nemala taký dramatický priebeh a ani také dlhé trvanie. Ľudia využívali letný čas na dovolenky, cestovanie, oddych. Bohužiaľ, bez ostražitosti. Vírus nebol zdolaný ani u nás, ani vo svete, z ktorého sa vracali dovolenkári. Odborníci už koncom leta varovali pred príchodom druhej vlny. Tá s oveľa väčšou silou udrela uprostred jesene. Znova nastal kolotoč opatrení. Obmedzenia vo všetkých oblastiach spoločenského, kultúrneho života, zatvorenie škôl, obchodov, ekonomiky, obmedzenie duchovného života zatvorením kostolov, obmedzenie pohybu ľudí. Život sa opäť spomalil.

Spomeňme si na slová Svätého Otca, ktoré v príhovore na opustenom Námestí svätého Petra v pôstnom čase na začiatku pandémie adresoval celému svetu: „*V tomto našom svete sme napredovali plnou rýchlosťou a cítili sme sa silní a schopní na všetko. Lakomí po zárobku nechali sme sa pohltiť vecami a vyčerpali náhlením...*“ Jeho slová sú výzvou, aby jedinou hnacou silou života na zemi nebola honba za bohatstvom, kariérou, za povrchným životom v hojnosti a prebytku. Aby sme si uvedomili, že život v pokore, spravodlivosti a skromnosti podľa Božích príkazní a ľudských zákonov prináša viac radosti a pokoja než honba za úspechom a bohatstvom.

Prijali sme jeho výzvu a zamysleli sme sa nad sebou? Obávam sa, že nie. Reakciou na sprísnené opatrenia druhej vlny boli novembrové protesty bez rúšok, odmietanie obmedzení a ignorovanie závažnosti pandémie, nervozita a hašterenie, návraty dovolenkárov z exotických krajín s darčekmi nových mutácií nebezpečného vírusu.

Všetci si želáme, aby sa otvorili brány škôl, brány kostolov, aby sa život vrátil do normálnych koľají. Nikto si však v tejto chvíli nedovolí označiť deň, kedy sa to stane. Vírus ukazuje, že je silnejší než človek a úskokmi svojich mutácií sťažuje každé ľudské úsilie na jeho úplné pokorenie. Nádejou je očkovanie, rešpektovanie rozhodnutí odborníkov a osobná zodpovednosť každého jednotlivca.

Aktuálna situácia výskytu nových prípadov je stále vážna. V nemocniciach stále pretrvávajú zložitá situácia. Je vyhlásený v poradí už tretí núdzový stav v trvaní ďalších štyridsať dní. Ťažko sa to prijíma. Všetci cítime negatívne dôsledky týchto opatrení. Na našom správaní, na výchove a vzdelávaní detí a mládeže, na duchovnom živote, na medziludských vzťahoch i vo všetkých oblastiach života. Nikto si však neželá ďalšiu vlnu pandémie. Neostáva nám nič iné, len s pokorou skloniť hlavu, vrúcne sa modliť a správať sa tak, aby toto vyhlásenie núdzového stavu bolo posledné.

Nech nám na tejto ceste „pandemickej púšťou“ pomôžu slová svätého Františka z Assisi: „*Bože, daj mi pokoj, aby som prijal to, čo nemôžem zmeniť a daj mi odvahu zmeniť to, čo zmeniť môžem a mám a ešte mi daj múdrosť spoznať ten rozdiel.*“

A s vierou a nádejou sa odovzdať pod Božiu ochranu.

„Kto pod ochranou Najvyššieho prebýva a v tóni Všemohúceho sa zdržiava povie Pánovi: „*Ty si moje útočisko a pevnosť moja, v tebe mám dôveru, Bože môj.*“ (Žalm 91-1).

Mária Koňaková, Teplička

NEBOLA V TOM SAMA

Keď archanjel Gabriel oznámil Márii, že sa má stať Matkou Božou, podľa opisu tejto udalosti svätým Lukášom, bola „zasnúbená mužovi menom Jozef.“ Mária a Jozef boli zosobášení, hoci v čase, keď sa Kristus počal, ešte spolu nežili.

Mária si želala, aby sa Jozef dozvedel o jej tehotenstve a o jeho zázračnom pôvode, no cítila, že bude nesmierne zmätený. Jozef dozvediac sa, že nie je prirodzeným otcom dieťaťa, bol myslou v stave smrteľného zmätku.

Nechcel Máriu obviňovať pred autoritami, ktoré by ju boli ukameňovali ako cudzoložnicu.

Evanjelista Matúš zdôrazňuje spravodlivosť svätého Jozefa, keď opisuje pochybnosť, ktorá ho mučila, keď sa ukázalo, že Mária počala. Jozef cítil a vedel, že Mária je v pravde a v plnosti lepšia než ktorákoľvek iná osoba, ktorú kedy poznal. Jozef sa modlil a Boh odpovedal na jeho vieru: „Zjavil sa mu vo sne Pánov anjel a povedal: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Duchu Svätého. Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov.“ Jozef uvažoval o slovách anjela a zdalo sa, že je vždy viac a viac dôvodov na šťastie a radosť. Bol pripravený nasledovať svetlo Božej vôle.

Jozef, tak ako Abrahám pred ním, urobil to, čo bolo spravodlivé a správne. Jeho konanie bolo poháňané vnútornou dobrotou a vernosťou Božej vôle. Láska, ktorú Abrahám prechovával k svojmu Bohu, bola dokázaná jeho ochotou obetovať Izáka, a Boh ho odmenil tým, že ho urobil „otcom mnohých“. Abrahámov potomok, Jozef, bol odmenený ešte hojnejšie pre nesebeckosť a čístopu svojej lásky. Slovaní anjela mu bolo povedané, že bude určitým spôsobom otcom Vykupiteľa a v dôsledku toho duchovným otcom, v omnoho hlbšom zmysle ako Abrahám,

Božieho ľudu tu na zemi.

V Matúšovom a Lukášovom evanjeliu sa dozvedáme, že po návšteve mudrcov Herodes striedol na život dieťaťa a Jozefovi sa vo sne zjavil Pánov anjel a povedal: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť.“ Jozef sa preukázal ako obetavý otec, bezpečne viedol rodinu do Egypta. Keď bol kráľ Herodes mŕtvy, anjel sa opäť zjavil Jozefovi ako hlave Svätej rodiny a povedal mu: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a choď do izraelskej krajiny.“ A tak Jozef zobral svoju rodinu späť do Nazareta.

Svätý Lukáš, pri zaznamenaní obetovania Ježiša v chráme,

„Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť.“

píše: „A keď rodičia prinášali dieťa Ježiša.“ Po Simeonovom proroctve rozprava pokračuje: „Jeho otec a matka divili sa tomu, čo sa o ňom hovorilo.“ Keď Kristus išiel do chrámu vo veku dvanástich rokov, čítame: „Jeho rodičia chodievali každý rok do Jeruzalema na veľko-

nočné sviatky. (...) A keď sa dni slávností skončili a oni sa vracali domov, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme, čo jeho rodičia nezbadali.“ Keď zistili, že chlapec sa stratil, Jozef a Mária ho tri dni hľadali, až ho našli v chráme. Pri tej príležitosti evanjelium zaznamenáva slová Márie Ježišovi: „Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!“ Ježiš, ktorý „sa vzámhal v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí“, musel im toto tajomstvo vyjaviť vo vhodnom čase. „Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?“ A pokračuje slovami: „Ale oni (jeho rodičia) nepochopili slovo, ktoré im hovoril.“

Vieme, že svätý Jozef bol tesárom, a je veľmi pravdepodobné, že svojho syna učil rovnakému remeslu. Hoci sa narodil z kráľovskej Dávidovej rodiny, bol človekom skromných pomerov a na živobytie svojej rodiny zarábala v pote svojej tváre. Svätá rodina nežila v prepychu, predsa o jej potreby bolo vďaka Jozefovej usilovnosti dostatočne postarané. Skôr, ako Kristus začal verejne ohlasovať radostnú zvesť záchranu ľudstva, svätý Jozef naplnil svoje poslanie pestúna a zomiera v opatere a úteche milovaného Ježiša a Márie.

Sväté písmo hovorí o Jozefovi ako o človekovi špeciálne povolanom od Boha, aby vykonal osobitnú a významnú úlohu pre

Pokračovanie na strane 16

NECH SA MI ÚSTA NAPLNIA CHVÁLOU A BUDEM SPIEVAŤ O TVOJEJ SLÁVE. (Ž 71)

Slovo „žalm“ pochádza z gréckeho výrazu odvodeného od „psalterion“, čo bol druh strunového hudobného nástroja.

Čas vzniku žalmov je náročne určiť. Starovekí a stredovekí autori tvrdili, že jediným autorom knihy žalmov je kráľ Dávid. Ďalšími autormi boli aj Abrahám, Melchizedech, Mojžiš. Žalmy boli napísané z vnuknutia Ducha Svätého, a preto sa odpradáva používať pri posvätnnej bohoslužbe. Spočiatku sa tradovali ústne, neskôr ich spísali do menších zbierok a zlúčili do jedného spisu.

Sú jedinečnou formou oslavy Boha a modlitbou vzdávajúcou Bohu vďaku, chválu, slávu i prosbu o odpustenie. Žalm v sebe skrýva rozmer slovný (ako predstava niečoho, čo nám Boh hovorí) a rozmer spevavý, pri ktorom je zapájané vnútro človeka a jeho prežívanie. Spev žalmov je súčasťou liturgie slova. Boh nám dáva možnosť prehĺbiť svoj vzťah k nemu, učí nás láske a porozumeniu.

Nalaďme sa na Božiu strunu, zahrňme do svojich modlitieb žalmy, ktoré svojím obsahom prehĺbia náš vzťah s Bohom. Ak nenachádzame slová, ak nevieme, ako Bohu povedať, čo cítime, siahnime po knihe Žalmov.

Zhudobnené žalmy ponúkajú saleziáni na svojej strán-

ke: <http://zalmysaleziiani.sk/>. Môžeme v nich nachádzať pokoj, milosti i povznesenie duše.

ŽALMY PO OBSAHOVEJ STRÁNKE ROZDELUJEME NA:

- **Oslavujúce** (Ž 150, 106)
- **Prosebné** – túžba po Bohu a po Božej pomoci (Ž 22)
- **Kajúce** – vyznanie hriechov, pokánie a prosba za odpustenie. Je ich 7. (Ž 6, 32, 38, 51, 102, 130 a 145)
- **Ďakovné** – úprimná oslava Boha pri rôznych príležitostiach (Ž 8, 46 a 84)
- **Vyučujúce** – hovoria o šťastí verných a nešťastí hriechnych a sú aj modlitbami (Ž 1, 2 a 89)

SPOMEDZI 150 ŽALMOV SÚ:

- najznámejší: Ž 23
- najkratší: Ž 117
- najdlhší: Ž 119

ANKETA

Aký je váš obľúbený žalm?
Pýtali sme sa našich organistiek.

Organistka Mária:

Žalm 37 – Pánovi zver svoje cesty, on sa už postará. Slová

tohto žalmu ma vždy dokážu povzbudiť, najmä v ťažkých chvíľach. Pripomením si nimi, že sa mám na koho obrátiť, spoliehať a nemusím sa strachovať. Jemu zverím svoje cesty a on sa už o nás postará.

Organistka Peťa:

Žalm 138 – *Chcem ťa, Pane, oslavovať celým srdcom, že si vypočul slová mojich úst. Tento žalm pre mňa vyjadruje podstatu viery. Spolu s citátom „Pane, budeme ťa velebiť, aj keď vyhráme a budeme ťa chváliť, aj keď prehráme!“ bol pre mňa oporou v čase, keď som nespravila štátnice na prvý pokus a odvtedy v mnohých iných situáciách. Naučila som sa cez modlitbu tohto žalmu, že ak Pán nestavia dom, márne je naše namáhanie. A naopak, ak mu všetko odovzdám do rúk, on za nás dielo dokončí.*

Organistka Marianna:

Žalm 71 – *Nech sa mi ústa naplnia chválou. Pri slovách tohto žalmu si uvedomím, že Pán je mojim ochrancom, útočišťom, nádejou v čase smútku i radosti. Pocitujem jeho blízkosť a túžim ohlasovať jeho diela zázračne.*

Marianna Sečková, organistka

KRÍŽOVÁ CESTA MLADÝCH MARKUŠOVCE 2021

O AUTOROVI ĽUBOMÍR OGURČÁK

Napriek tomu, že celý život pracoval v poľnohospodárstve, jeho veľkou láskou sa stala história. Narodil sa v Levoči v roku 1956 a žil na fare v Hnilčíku pri Františkovi Hadrim až do jeho smrti, keďže jeho mama bola jeho gazdinou. Neskôr bývali v Novoveskej Hute pri Márii Jančurovej, najstaršej sestre E. Hadriho (autorovej starej mame, istý čas žijúcej v Markušovciach), ktorá tam na dôchodku bývala s bratom Jánom, kňazom. Ako si sám autor spomína: „Tu som strávil všetky prázdniny, tu som zbieral poznatky z kníh, starých kalendárov, mali bohatú knižnicu.“ V roku 1963 sa odsťahoval do Starej Ľubovne, kde býva dodnes.

Ľubomír Ogurčák sa zaujíma o osudy kňazov, ktorí boli za socializmu prenasledovaní, uväznení a odsúdení na zabudnutie. Publikovať začal hneď po revolúcii. Najviac píše o Hadriovcoch, keďže je s nimi osobne a rodinne spätý, no predmetom jeho záujmu je i život Mons. Viktora Trstenského.

Vydal brožúru pri príležitosti 30. výročia smrti Františka Hadriho. Je spoluautorom viacerých publikácií a odborných príspevkov. Pre náš časopis si pripravil sériu článkov o Františkovi Hadri-Drevenickom a čitateľov vyzýva k objavovaniu i poznávaniu vzácných osobností nášho regiónu.

-red-

ZABUDNUTÉ OSOBNOSTI SPIŠA FRANTIŠEK HADRI-DREVENICKÝ

František Hadri-Drevenický (13. 6. 1905 – 11. 11. 1961) bol kňazom, učiteľom, básnikom katolíckej moderny, historikom, prekladateľom i folkloristom.

Tento rok si pripomíname 60. výročie jeho smrti a 90. výročie jeho prímičnej svätej omše, ktorá sa konala 5. júla 1931 v Markušovciach.

Aj preto sme sa v tomto ročníku nášho časopisu rozhodli venovať niekoľko príspevkov tejto významnej osobnosti Spiša.

Narodil sa v Spišskom Podhradí v rodine mlynára v nádhernej lokalite pod Dreveníkom, podľa ktorého si vybral pseudonym Drevenický. Už od detstva miloval prírodu a kvety. Bol to človek jemný a pozorný. Po absolvovaní gymnaziálnych štúdií v Levoči, Spišskej Novej Vsi a Trnave študoval v Spišskej Kapitule. Najprv v Učiteľskom ústave, kde zmaturoval v roku 1926, a potom v spišskom seminári v r. 1926 – 1931. Ako 26 ročný bol 29. júna 1931 vysvätený za kňaza biskupom J. Vojtaššákom.

DETSTVO A LÁSKA K PRÍRODE

František Hadri mal siedmich súrodencov, traja z nich zomreli v útľom detstve. V roku 1905 pri veľkom požiari mesta prišli o dom a otec zabezpečil bývanie rodine tak, že vzal do prenájmu mlyn za mestom pod Dreveníkom, ktorý bol opustený a vo veľmi zlom stave.

Rodičia Štefan a Alžbeta milovali svoje deti, ktoré rástli v náručí rodičov a prírody.

Počas dlhých letných večerov, keď obdivovali oblohu posiatu hviezdami, ktoré sa prihovárali k ich dušiam, rozprávala im mama o večnosti a o pominuteľnosti všetkého na zemi, o добрote Božej a o bezhraničnej zlobe na zemi.

V nedeľu, keď stíchlo mlynské koleso, otec ich bral do blízkeho lesa, učil ich spoznávať prírodu a jej dary. František miloval kvety, bez ktorých sa nikdy nevracal domov, a ticho lesa, ktoré mu aj v dospelosti pripomínalo krásne chvíle

detstva. „Milovať kvety je ako nájsť v sebe iného človeka, lepšieho a jemnejšieho, ku ktorému rozpráva Boh, lebo on k nám hovorí i cez kvety.“

V pamäti mu ostali aj odvážne horolezecké výstupy s bratmi na Dreveník. Odmenou im boli kvety poniklecov, ktoré na Kvetnú nedeľu ešte ozdobili bahniatkami a v kostole nemal nikto krajšiu kyticu.

Na svoje detstvo František s láskou spomínal: „Krása detstva nazhromaždená v duši, ostala mi verná až dodnes. V šťastí sa zabúda na všetko, ale spomienka na detstvo ostáva rovnako krásna a silná.“

ŽIVOTNÉ RANY

Na tomto mieste prežili deti šťastné detstvo, no okúsili i krutosť života. Raz počas búrky, ktorých sa František bál po celý život, vletel blesk do kuchyne a zasiahol aj mamu, ktorá len zázrakom prežila, no chradla a 20. 2. 1926 zomrela. Pre deti to bola veľká rana, stratili milovanú mamu, ktorá bola výnimočná v skromnosti, pracovitosti, obojvosti a zbožnosti. Vychovávala z nich jemné, pozorné deti, milujúce život. Učila ich čerpať múdrosť v ročných obdobiach a zvykoch, ktoré sa k nim prihovárali aj po rokoch.

Údolie Rybníčka stíchlo, mlynské koleso sa zastavilo a núdza sa valila s každej strany. Otec sa musel rozlúčiť s mlynom, kde rástli jeho milované deti, kde s manželkou prežil roky života. Jeho jedinou radosťou ostali deti, ktorým vyprosoval lepšiu budúcnosť. Odchádzal s bolesťou v srdci do Arnutoviec, kde jeho najmladší syn Ludovít nastúpil na svoje prvé učiteľské miesto. Ján a František boli už v kňazskom seminári v Spišskej Kapitule, ale už tiež bez domova.

Necelé dva roky po smrti mamy 30. 12. 1927 zomiera aj otec. „Život je ako kvet, ktorý časom zvädne, odpadne na zem, opustí svet a zostane len spomienka.“ Pochovaný je v Arnutovciach. Aj preto Ján a František svoje primičné omše slávi-

li mimo rodiska, Ján v Arnutovciach a František v Markušovciach.

PRIMIČNÁ SVÄTÁ OMŠA V MARKUŠOVCIACH

Bol to veľký deň, ktorý Františkovi okrem veľkej duchovnej radosti priniesol aj bolesť v srdci. Bolesť zo straty rodičov, ktorí sa nedožili tohto slávnostného dňa, i straty domova.

Primície Františkovi v Markušovciach pripravila jeho najstaršia sestra Mária, ktorá sa tu vydala a bývala. Jej manželom sa stal Jozef Jančura, s ktorým vychovali sedem detí, šiestich chlapcov a posledné siedme bolo dievča. Jozef Jančura zomrel v r. 1942 a Mária Jančurová žila na dôchodku v Novoveskej Hute spolu s bratom Jánom, kňazom. Zomrela v r. 1977. Obaja manželia sú pochovaní v Markušovciach.

PÔSOBENIE V SPIŠSKEJ NOVEJ VSI PRÁCA S MLÁDEŽOU

13. júla 1931 prichádza do Spišskej Novej Vsi, kde pôsobil ako kaplán a katechéta. Veľa času venoval mladej generácii. Ako učiteľ vedel mladých osloviť. Mládež si ho obľúbila a milovala pre jeho veselú povahu, hravosť a básne, ktoré im venoval. Pri nich pocítil, že život nie je prázdny, že má svoju hodnotu, pre ktorú sa oplatí žiť, lopotiť a znášať príkoria a únavu. „Najťažšie je objaviť prameň detskej duše, vedieť im rozumieť, premeniť sa na jedno z nich, vstúpiť do ich sveta.“

STRETNUTIA OSOBNOSTÍ NA NOVAVESKEJ FARE

Na novoveskej fare ho navštevovali aj vzácne osobnosti z kultúrneho i umeleckého života. Pamätne sú stretnutia Františka Hadriho a Mikuláša Šprinca, ktorí tu spolu kapláčili s Paľom Ušákom Olivom. Traja kňazi katolíckej moderny, ktorých okrem Spišskej Kapituly, ktorá ich duchovne a kultúrne vzdelávala, spájala aj láska k literatúre.

Dvanásť rokov pôsobenia Františka Hadriho v Spišskej Novej Vsi zanechalo stopy, pre ktoré by sa patrilo odkryť a oprášiť jeho meno a dielo, ktoré tu zanechal.

FRANTIŠEK HADRI diakon,

dovoľuje si oznámiť, že bude vysvätený za kňaza v biskupskom chráme v Sp. Kapituli 29. júna 1931.

Prvú sv. omšu bude obetovať Najvyššiemu v Markušovciach 5. júla 1931. o pol 10. hodine.

Primiciant Vás týmto na primície úctive pozvoľáva.
Spišská Kapitula - Markušovec, v júni 1931.

PÔSOBENIE V OBCI HNILČÍK

13. augusta 1943 odchádza do tajomnej baníckej obce Hnilčiek. Jeho prvé kroky viedli do kostola, kde prosil o pomoc, trpezlivosť a svoj kňazský život položil na oltár so slovami: „Bože, pred tebou kľačím tvoj služobník, ktorý doniesol so sebou všetko, čo mu ostalo, svoje srdce.“

AUTENTICKÝ ZÁUJEM O ŽIVOT FARNÍKOV

Aby si získal dôveru baníkov a spoznal ľudí, ktorí mu boli zverení, rozhodol sa fárať do štôlne. Počas letných prázdnin pracoval ako baník, plniac si aj svoje pastoračné povinnosti, ktoré mal aj v odľahlých farnostiach. V nedelňu sa vracal domov neskoro večer a unavený. Ale neodradilo ho to, mal rád ľudí a chcel vedieť, ako žijú, čo ich trápi. Žil sa s nimi aj s krajinou a stal sa súčasťou ich života.

HISTORICKÉ DIELA

Aj preto pre svojich farníkov napísal a pútavo sprítomnil históriu farnosti a obce Hnilčiek, ktorá bola zahalená tajomstvom v pozoruhodnom diele Cesta zabudnutým údolím, v ktorej zhrnul aj výsledky svojho etnografického výskumu, zvyky a obyčaje, ľudovú múdrosť, banícke piesne a riekanky. K jeho významným prácam patrí aj Vývojový náčrt obce Hnilčiek, záznamy a postrehy z minulosti Hnilčieka. Kronika Bindtu a obce Novoveská Huta. Unikátny je dokument o živote baníkov vo farnosti Hnilčiek. „Dejiny sú svedčom

minulosti, nesmú sa falšovať i keby predkladali najtrpkú pravdu. A svedčom, aby ňou naozaj bola, musí byť úprimná, pravdivá a nefalšovaná. Inak by dejiny stratili na význame.“

Jeho odkaz je záväzkom pre nás i pre budúce generácie, aby sme svoju minulosť poznali a pravdivo ju prezentovali. Dbal, aby deti v školách jeho farnosti dostali to najlepšie vzdelanie a výchovu: „Lebo každý človek tvorí ohnisko v ľudskej spoločnosti a preto má nárok a právo na vzdelanie, ktoré mu umožňuje žiť ľudsky, dôstojne.“

MIESTO V DEJINÁCH

Režim, ktorý ho vymazal z učebníc literatúry, pominul a dnes sa už môže o ňom slobodne písať i hovoriť. Jeho meno sa opäť objavilo v encyklopédiách a slovníkoch literárnych autorov. Vyšlo o ňom viacero článkov a pozornosť mu venovalo aj rádio LUMEN a Slovenský rozhlas. Pri jeho výročiach sa uskutočnili podujatia v Spišskej Kapitule, v Spišskom Podhradí a v Hnilčiku, kde z iniciatívy OZ-Hnilčiek pre prítomnosť, pre budúcnosť vznikol banský skanzen, ktorý mapuje históriu obce a baníctva. V Hnilčiku sa 8. 10. 2011 konal aj seminár o životnom diele Františka Hadri-Drevenického. Gestom bol historik doc. Ivan Chalupecký, pamätnú tabuľu na fare, kde pôsobil 18. rokov, odhalil biskup František Tondra.

„Život je krásny, len treba mať otvorené oči a s úsmevom prekonávať všetky ťažkosti.“ (František Hadri-Drevenický)

Lubomír Ogurčák
Pokračovanie v ďalšom vydaní PaD

NEBOLA V TOM SAMA

Pokračovanie zo strany 10

nášho Vykupiteľa a jeho matku. Jozefovo otcovstvo i Máriino materstvo boli dôsledkom Božieho plánu. Je preto dôležité, aby teológia v živých viere rozjímala o mieste tohto muža v histórii spásy i o úlohe, ktorú je povoláný vyplniť v živote Cirkvi. Po Márii je svätý Jozef tou najdôležitejšou osobnosťou medzi svätými.

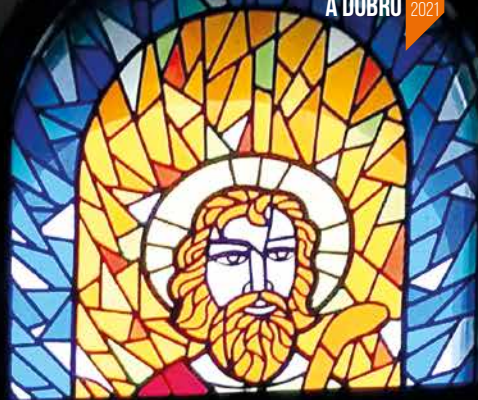
Ruženec predstavuje rozjímavú modlitbu nad najdôležitejšími udalosťami súvisiacimi so životom, smrťou a zmŕtvychvstaním Božieho Syna, Ježiša Krista, ktorého matkou sa stala Panna

Mária a pestúnom jej ženích, svätý Jozef. Pred sviatkom sv. Jozefa, 16. marca 2015, Konferencia biskupov Slovenska schválila doplnenie dvoch tajomstiev radostného ruženca o zmienku sv. Jozefa. Týmto doplnením hlbšie vnímame samotnú biblickú udalosť a spomíname si aj na sv. Jozefa: „(...) Ježiš, ktorého si Panna so svätým Jozefom v chráme obetovala; a (...) Ježiš, ktorého si Panna so svätým Jozefom v chráme našla.“

Renáta Regecová

Zdroj: časopis Ruženec 5/2015, http://redemptoristi.kske.sk/CLANKY/0038%20sv%20Jozef%20Griffin/0038_1_01_sv_jozef.htm

SV. PANNA
MÁRIA S
JEŽIŠKOM

SV. JOZEF

*Okenné vitráže
v Kostole v Tepličke.
Foto: Jozef Sendrej*

DÔVERNÝ VZŤAH

Počas prvých rokov života dochádza u dieťaťa k najdramatickejším zmenám a matka je pri tomto procese veľmi dôležitá. Ak mu matka nedokáže poskytnúť to, čo potrebuje, v dospelosti si môže nedostatok sebadôvery kompenzovať rôznymi nezdravými spôsobmi.

Psychologička Chmelíčková uvádza, že matka nemusí byť dokonalá, ani supermama. Je dôležité, aby mala svoje dieťa rada a robila, čo môže a snažila sa. „Prvý kontakt neprebieha len hneď po narodení, ale počas celého prvého roka, kedy sa vytvára intímna, jedinečná a neopakovateľná väzba medzi matkou a dieťaťom. Dieťa sa pozerá maminke do očí a nastáva zrkadlenie – matka sa na svoje dieťa pozerá s nadšením a vysielá mu myšlienku: mám ťa rada, si môj najväčší poklad na svete a nič nie je dôležitejšie ako ty. Dieťa to vidí a získava pocit, že je milované.“

Podobne Eric Erikson, jeden z najväčších odborníkov v oblasti psychológie detí, bol prvý, kto v roku 1950 uviedol dôveru ako najdôležitejšiu potrebu a psychologickú úlohu v prvom roku života. Ak počas prvých mesiacov života dieťaťka okolie naplní jeho fyziologické potreby (teda nechýba mu jedlo, osobná hygiena a spánok), no okrem toho sú tiež napĺňané jeho citové potreby (napríklad bozky, objatia, slová lásky a iné prejavystarostlivosti), dieťa sa učí dôverovať okoliu a svojim rodičom. Získava takto základnú dôveru v život. V opačnom prípade vníma svet ako nedôveryhodné miesto.

Uvedené poznatky mnohí už dobre poznáme. No dieťa rastie, vyvíja sa a vyvstáva otázka, ako

naďalej budovať dôveru. Ako je v ranom veku potrebné vytvárať atmosféru pohodia a radosti, zabezpečiť pravidelný režim, nezabúdať na telesný kontakt, používať slovnú a mimickú interakciu, tak je potrebné vo vyššom veku:

1. Pozorne načúvať – čo nám dieťa chce povedať. Nemusíme vždy súhlasiť, ani nie je nutné jeho požiadavku okamžite naplniť, ale dieťa by nemalo zostať nevypočuté. Keď bude zvyknuté, že ho počúvame, bude úprimné a otvorené a nebude mať potrebu dožadovať sa našej pozornosti nevhodnými spôsobmi.
2. Byť úprimní a spravodliví – keď naše slová budú v súlade s našimi skutkami, deti nám budú veriť, lebo budú vedieť, že to, čo hovoríme, myslíme vážne. Keď je dieťa presvedčené o pravdivosti našich slov, zostáva mu menej priestoru na vyjednávanie a skôr začína spolupracovať. Deti nepotrebujú bezchybných rodičov, ale takých, čo si vedia chybu priznať a poučiť sa z nej. Keď rodič poruší pravidlá, mal by sa vedieť aj dieťaťu ospravedlniť.
3. Naučiť rozlišovať dobré od zlého – už deti v predškolskom veku majú vyvinuté vnímanie spravodlivosti a veľmi citlivo prežívajú, keď sa im deje nepravosť. Je dobré u detí podporovať rozlišovanie dobrého a zlého – dobré konanie

Foto: František Lazor

MILÉ DIEVČATÁ A MILÍ CHLAPCI!

Nadviažeme na tému z minulého čísla časopisu tým, že sa naučíme, čo znamenajú jednotlivé úkony a gestá, ktoré robíme počas svätej omše.

pochváliť, zlé odsúdiť. Keď dieťa vidí, že ho vieme spravodlivo odmeniť, ale aj pokarhať, pomáha to budovaniu vzájomnej dôvery. Aby nám dieťa dôverovalo, musí sa cítiť prijaté. Ak je niekedy potrebné dieťa napomenúť a pokarhať, vždy mu nakoniec pripomeňme, že ho milujeme a prejavme mu lásku, aby sa necítilo odmietnuté. Láska sa neprejavuje v prvom rade v slovách, ale v skutkoch.

4. Hrať sa s dieťaťom – autorka knihy Klub nerozbitných detí, Slávka Kubíková, ponúka jednoduchú osvedčenú pomôcku na budovanie dôvery: „To, keď si k dieťaťu sadnete s celou svojou pozornosťou a celým svojim nasadením a spoločne sa hráte – len vy a ono – má v sebe nesmiernu silu.“ Pri hre sa máme nechať viesť, vcítiť sa do myslenia dieťaťa a hrať sa s ním na jeho úrovni. Po desiatich – pätnástich minútach hry strávenej s dieťaťom, z detskej izby vyjde iné dieťa – milšie, kooperatívnejšie, pokojnejšie. Čas, ktorý deťom takto venujeme, ich premieňa k lepšiemu. Je to investícia, ktorá v konečnom dôsledku kopec času ušetrí, vyhneme sa mnohým zdržaniam a hádkam.
5. Jašenie – deti sú veľmi fyzické bytosti, aby niečo pochopili, potrebujú sa toho dotknúť a ohmatať si to (Mária Montessori hovorí, že nič neostane v hlave, čo neprejde rukami), a to aj vtedy, ak sú to také abstraktnosti, akými je láska. Cez jašenie a „blbnutie“ sa spoja tri veci, ktoré sú pre dieťa niečo ako vzduch na dýchanie – láska, pohyb hra.

Dôvera je hlavným symbolom stability vzťahu. Keď dieťa žije v prostredí, v ktorom vládne dôvera, spolupráca, tolerancia a vernosť, bude sa aj ono v dospelosti snažiť o vytvorenie podobného vzťahu. A práve z tohto dôvodu je potrebné budovať dôveru medzi rodičmi a deťmi.

Adriana Lazorová

Použitý zdroj:

Kubíková S.: Nerozbitné deti, <https://eduworld.sk/>

Svätej omše za zúčastňujeme predovšetkým duchovne. Tí, ktorí už boli na prvé sväté prijímanie, majú prísť na svätú omšu s čistým srdcom. Ak im niečo bráni byť v milosti posväcujúcej, majú možnosť sa pred omšou vyspovedať. Okrem toho, vyjadrujeme svoj vzťah k Bohu nielen slovami, ale aj svojím postojom. V liturgii má všetko svoj význam. Gestá a úkony sa riadia pravidlami zhrnutými vo všeobecných smerniciach, ktoré obsahuje každá liturgická kniha.

POKĽAKNUTIE – Je to vzdanie úcty Pánovi. Keď prichádzame do kostola, pokľaknutím pozdravíme Pána Ježiša vo Svätostánku. Pokľakneme na pravé koleno, nepredkláňame sa. Ruky ostávajú zopäté (prípadne pravá je na hrudi – srdci a ľavá je spustená pozdĺž tela) a neopierajú sa ani o kolená, ani o zem. Nikdy nepokľakneme za chôdze. Keď pokľakneme spoločne, potom sa snažíme naraz.

KĽAČANIE – Vyjadrujeme ním pokoru. Je prejavom klaňania sa Pánu Bohu. Boh je väčší ako my. Kľačíme vzpriamene a ticho, neotáčame hlavou, ruky zostávajú zopäté na srdci, päty sú spolu. Nesedíme na päťkách.

POKLONA – Znamená vzdanie úcty. Poklonou zdravíme oltár ako najdôležitejšie miesto v kostole, ktoré kňaz do-konca uctieva bozkom. Telo zostáva rovné, skláňa sa len hlava a trochu ramená. Poklonu robíme pomaly a účtivo.

SEDENIE – Keď sedíme v kostole, znamená to, že sa nikam neponáhľame, ale máme čas pre Ježiša a chceme ho v pokoji počúvať. Nepredkláňame sa, nenakláňame hlavu dopredu, chrbát zostáva rovný. Nohy nenaťahujeme pred seba, ani ich nedávame pod lavicu, kolená a špičky zostávajú vedľa seba. Ruky máme položené na kolenách.

STÁTIE – Je to symbol pripravenosti, bdlosti. Kto stojí, nespí, ale je pripravený vydať sa na cestu, alebo urobiť nejakú úlohu. Státím vyjadrujeme aj úctu voči tomu, s kým hovoríme. Státie v kostole znamená nielen pripravenosť počúvať, ale aj urobiť to, čo chce Boh. Stojíme rovno, vzpriamene, neopierame sa o stenu alebo o lavicu. Päty sú spolu.

PODÁVANIE RUKY – Týmto gestom sa vyjadruje odpustenie, priateľstvo, jednota. Pri svätej omši si podávame ruky pred svätým prijímaním po slovách: „Dajte si znak pokoja!“ Podávame si pravú ruku. Najprv podá ruku kňaz najbližším miništrantom. Pri podávaní ruky sa pozeráme rovno do očí. (Ten, kto podáva ruku, hovorí: „Pokoj s tebou.“ Druhý odpovedá: „I s duchom tvojim.“) Vieme, že počas pandémie bol z hygienic-

kých dôvodov úkon podávania rúk nahradený jemným úklonom k okolo stojacim.

ZLOŽENÉ RUKY – Znamenajú ochotu slúžiť. Nedávame si ich za chrbát, ani nám nevisia voľne popri tele. Ak držíme zložené ruky na srdci, dávame tým najavo, že sa modlíme nie-len ústami, ale aj srdcom. Dlane sú zložené k sebe, prsty smerujú hore, pravý palec je na ľavom. Takto zložené ruky vyjadrujú, že modlitba má stúpať hore k Bohu, ktorý je naším Pánom.

ROZOPĀTÉ RUKY KŇAZA – Pri modlitbe všetkým pripomínajú, že Boh nás pozýva k sebe. Keď máme niekoho radi a chceme mu ísť naproti, natiahneme k nemu ruky. Tiež nám pripomínajú ruky Pána Ježiša na kríži – ak chceme byť podobní Pánovi, máme byť ochotní pre neho niečo obetovať.

CHŌDZA – Pri oltári vyjadruje radosť a pripravenosť k službe. Teda nie „zmätok na bojisku“. K oltáru nepatrí ani „poklus“, ani „ťahanie nôh“. Pri skupinovej chŏdzi sa snažíme udržať rad a rovnaké rozostupy. Zopäté ruky držíme v rovnakej výške.

ZNAMENIE KRÍŽA – Pripomína nám, že Pán Ježiš z lásky k nám zomrel na kríži a že my pre neho dokážeme tiež niečo obetovať. Zobrať na seba každodenné krížik.

Veľký kríž – Robíme ho na začiatku a na konci svätej omše, na začiatku a na konci modlitby. Ľavá ruka je položená vo výške žalúdka a pravou rukou (prsty sú spolu) sa dotýkame na čele, na srdci, na ľavom a potom na pravom ramene.

Malý kríž – Robíme ho pri svätej omši pred evanjeliom tak, že ľavá ruka je položená vo výške žalúdka a palcom pravej ruky (prsty sú spolu) robíme krížik:

na čele – symbol, že o slovách Pána Ježiša budeme rozmýšľať;

na ústach – vyjadruje, že o slovách Pána Ježiša budeme hovoriť;

na srdci – znamená, že slová Pána Ježiša chceme uchovávať v srdci.

Znamenie kríža konáme vždy s úctou a pokojne. Máme si pritom uvedomiť, čo robíme.

ÚSTA – Radosne a ochotne sa zapájajú pri odpovediach i speve. Kto si mrmle, alebo kto mlčí, určite nemá na mysli službu Pánovi. Kto dokáže hovoriť jasne, zreteľne a správne, dáva najavo, že berie svoju službu vážne. Zúčastňuje sa na nej naplno.

Adriana Lazorová

Spracované podľa: <http://www.oscadnica.fara.sk/>

Foto: Peter Lazor

Odložený kríž z nádvorja počas siňania lípy
Foto: Peter Lazor

SI VÝNIMOČNÝ

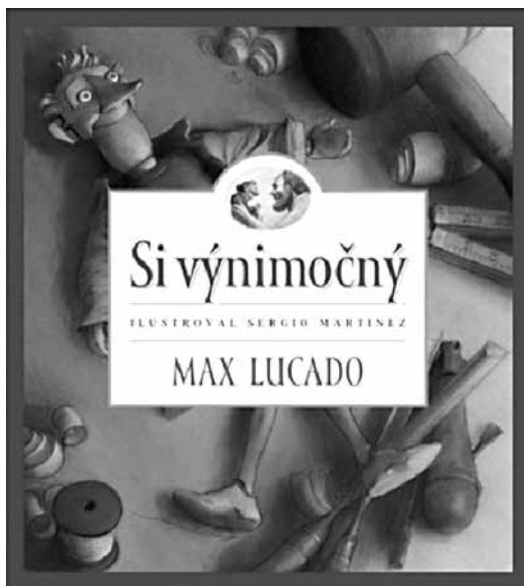
MAX LUCADO, ILUSTROVAL SERGIO MARTINEZ

Predstavte si život vo svete, kde za svoj vzhľad a talent môžete dostať nálepky priamo na telo. Ak sa druhým páčite, dostanete žiarivé hviezdičky. Ale ak sa vám niečo nepodarí, nevyzeráte dokonalo, alebo sa strápnite, pribudne na vás čierna bodka.

Predstavte si život vo svete, kde za svoj vzhľad a talent môžete dostať nálepky priamo na telo. Ak sa druhým páčite, dostanete žiarivé hviezdičky. Ale ak sa vám niečo nepodarí, nevyzeráte dokonalo, alebo sa strápnite, pribudne na vás čierna bodka.

Presne taký svet vytvoril Max Lucado vo svojej knihe *Si výnimočný* určenej pre detských čitateľov. Rezbár Eli v ňom vytvára rôznorodé osobnosti, drevenáčikov. Niektorí sú vysokí, iní nízki, ďalší majú talent na šport a niektorí zase ošúchané telíčko, alebo bojujú so zábudlivosťou. Podľa toho, kto ako navonok pôsobí, si navzájom udeľujú hviezdy alebo čierne bodky. Niektorí majú veľa hviezd a sú na seba pyšní. A tí, ktorí pripomínajú kvôli čiernym bodkám stobodkovú lienku, sa radšej vyhýbajú iným dreveným osobkam, pretože majú strach z ďalšieho onáplekovania. Jedným z takýchto hrdinov je Gašpar, ktorý kvôli počtu čiernych bodiek chodí radšej bočnými uličkami.

„Drevenáčikovia robili celé dni jednu vec: dávali si nálepky.“

Autor zrkadlí neprikrášený obraz našej spoločnosti pomocou metafory, ktorú jednoducho pochopia aj mladšie deti.

Autor zrkadlí neprikrášený obraz našej spoločnosti pomocou metafory, ktorú jednoducho pochopia aj mladšie deti. Keď na scénu prichádza Lucia, na ktorej žiadne nálepky nedržia, podnieti to detskú zvedavosť. Zvyšné strany sú už napínavým hľadaním vysvetlenia tohto nezvyčajného javu, v ktorom zohráva najdôležitejšiu úlohu samotný tvorca drevenáčikov.

„Máš veľa nálepiek. Nateraz však stačí, ak budeš za mnou každý deň chodiť a dovoľíš mi, aby som ti pripomínal, ako veľmi mi na tebe záleží.“

Kniha je písaná jednoduchým jazykom a príbeh je pútavý aj pre deti v predškolskom veku.

Vďaka ilustráciám jednotlivé postavy ožívajú a takmer každá strana môže byť využitá na diskusiu o abstraktnejších pojmoch. Aj preto sa táto kniha stala súčasťou biblických stretnutí kresťanských detí, na ktorých mladšie deti rozoberajú jednotlivé myšlienky a hľadajú ich analógiu vo svete okolo seba. Na približne tridsiatich stranách sa tak pred očami detí odohráva dôležitá životná lekcia – si výnimočný, rovnako ako každý človek, ktorého stretneš.

Zuzana Klučárová

INFORMÁTOR Z MARKUŠOVIEC

KAJAJTE SA A VERTE EVANJELIU

Pandémia koronavírusu stále nepovoľuje. Počas Pôstneho obdobia naďalej platil zákaz verejných bohoslužieb. Sledovanie svätých omší a rôznych pobožností v rádiu Lumen, televízii Lux alebo na internete je určite prínosom, najmä pre nevládných a chorých. Ostatným veriacim však nedokáže počas takej dlhej doby plnohodnotne nahradiť osobnú účasť na slávení Eucharistie. V okolitých krajinách je situácia nákazy porovnateľná s nami, no platí tam len obmedzenie počtu prítomných na bohoslužbách. Vytr-

vajme v modlitbe, buďme trpezliví a ohľaduplní jeden k druhému.

VŽDY, KEĎ PÍLIA KRÁSNY STROM, JE MI TO LÚTO...

Na kostolnom dvore farského kostola chýba jeho dominanta. Stará lipa pri kríži dlhé roky mlčky spravádzala celé generácie farníkov na ceste do kostola. Bola nemým, ale príjemným svedkom mnohých cirkevných udalostí a slávností. Nebola zdravá a predstavovala nebezpečenstvo pre okolité stavby aj pre farníkov. Všetkým nám bude chýbať.

Monika Hamráková

INFORMÁTOR Z TEPLIČKY

- V čase pretrvávajúceho zákazu slávenia verejných svätých omší sledovali aj veriaci z Tepličky online prenosy svätých omší z kostola v Markušovciach, či z iných farností a kostolov.
- Individuálne sa modlili v tri piatky pred Eucharistiou v kostole (pri dodržaní hygienických opatrení).

- Individuálne sa zapájali do modlitby Deviatnika ku sv. Jozefovi.
- Tiež si vykonávali individuálne súkromné pobožnosti krížovej cesty vonku na kalvárii.
- Dňa 19. februára bol dodaný do kostola v Tepličke kamenný stojan na paškál, na ktorý prispel sumou 220 € bohuznámy veriaci z Tepličky.

POĎAKOVANIE

Ako veriaci človek by som sa chcel prostredníctvom časopisu Pokoj a dobro poďakovať všetkým, ktorí sa podieľajú na slávení a prenose svätých omší z farského kostola v Markušovciach: menovite p. farárovi Salokovi, p. kaplánovi Sanigovi, p. kostolníkovi Kalafutovi, organistkám Marianne Sečkovej, Petre Klučárovej a Márii Dutkovej, p. Zmudovi, manželom Lazorovcom, ministrom a ďalším dobrovoľníkom.

V týchto ťažkých časoch pre veriacich, keď sa kvôli pandémie nemôžu sláviť verejnú svätú omšu a môžeme ich sledovať len cez média (z pohodlia našich domácností), máme možnosť výberu. Buď

v TV LUX, či prostredníctvom Rádia Lumen, Rádia Mária, RTVS (v nedeľu), prípadne prostredníctvom online prenosov z iných farností. Ale prenosy svätých omší z našej farnosti v stredu, piatok i v nedeľu (v Pôstnom období aj s obohacujúcimi krížovými cestami), sú pre nás duchovne potrebné, vzácne a srdcu bližšie, zo známejšieho prostredia farského kostola. Mimo chodom, pre niektorých, čo neboli dlhšie v markušovskom kostole, je to aj možnosť vidieť aspoň presbytérium farského historického kostola a byť s ním v duchovnom spojení.

Vďačný čitateľ a priaznivec časopisu z Tepličky

VYDÁVA

Rímskokatolícka cirkev, farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:

Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:

Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor
Mária Koňaková
Mgr. Jozef Sendrej
Mgr. Barbora Chovancová
Mgr. Zuzana Klučárová, PhD.
Ing. Renáta Regecová

Sadzba a grafická úprava:

Dana Košková

Technické spracovanie:

Tlačiareň Kežmarok

Jazyková úprava:

Mgr. Barbora Chovancová

Odborný konzultant:

Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:

prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,
č. prot. 113/99.
Registrované OÚ,
odbor školstva a kultúry
v Spišskej Novej Vsi,
reg. č. 2/99.

Náklad 1000 kusov.

Adresa redakcie:

Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce,
Michalská 52,
053 21 Markušovce

Kontakty:

www.farnosťmarkusovce.sk

 www.facebook.com/Pokojadobromarkusovce

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky.

Nevyžiadane rukopisy nevraciam.

NEPREDAJNÉ.

Časopis vyšiel aj s podporou obce Markušovce.

Foto: Peter Lazor